

POSTANOWIENIE

Dnia 1 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **B. B. i M. N.**

uniewinnionych od czynu z art. 160 § 1 i 2 k.k. i art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 1 września 2025 r.,

wniosków obrońców oskarżonych

o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie IV KK 30/25,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Konwencji

o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

postanowił

wyłączyć sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie

Sądu Najwyższego o sygn. akt IV KK 30/25.

UZASADNIENIE

W dniu 17 stycznia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego W. S. na niekorzyść oskarżonych B. B. i M. N. od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 czerwca 2024 r., sygn. akt VI Ka 932/23.

Po wyłączeniu, na wnioski obrońców oskarżonych, od udziału w rozpoznaniu tej sprawy sędziów: Adama Rocha (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2025 r., KRI 886), Igora Zgolińskiego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2025 r., KRI 885), Zbigniewa Kapińskiego (postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 14 maja 2025 r., KRI 932) i Anny Dziergawki (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2024 r., KRI 1084), sprawa przydzielona została sędziemu Stanisławowi Stankiewiczowi.

Wnioskami z dnia 22 sierpnia 2025 r., połączonymi do wspólnego rozpoznania, obrońcy B. B. i M. N. wniesli o wyłączenie od udziału w sprawie IV KK 30/25 sędziego Stanisława Stankiewicza. Uzasadniając wnioski odwołali się, tak jak w przypadku poprzednich skutecznych wniosków o wyłączenie, do sposobu powołania tego sędziego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej ustawa o KRS z 2017 r.).

Nadto, autorzy obu wniosków podnieśli, że w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu (wyrok ETPCz z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 43447/19) oraz Sądu Najwyższego (uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNK 2020, z. 2 poz. 7), rozpoznanie niniejszej sprawy z udziałem sędziego Stanisława Stankiewicza nie zapewniałoby oskarżonym prawa do rozpoznania ich sprawy z zachowaniem standardu niezawisłości i bezstronności.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożone przez obrońców B. B. i M. N. wnioski – o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w rozpoznaniu sprawy zawisłej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt IV KK 30/25 – są zasadne.

Sąd Najwyższy w tym składzie w całej rozciągłości podziela pogląd wyrażony już w tej sprawie we wcześniejszych postanowieniach, jak i wspierającą go argumentację, że udział w składach Sądu Najwyższego osób powołanych na urzędy sędziów tego Sądu, na wniosek organu (Krajowej Rady Sądownictwa) nie będącego organem tożsamym z tym, którego skład i sposób wybierania został określony w Konstytucji, z jednej strony stanowi uchybienie, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z drugiej natomiast pozbawia stronę prawa do „rzetelnego procesu” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wartości (EKPC).

Takie stanowisko wspiera jednolite orzecznictwo ETPCz (por. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 43447/19; z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19; z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20; z dnia 15 marca 2022 r. [Wielka Izba], *Grzęda przeciwko Polsce*, skarga 43572/18; z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21), zgodnie z którym, Sąd Najwyższy w składach z udziałem sędziów powołanych na urząd sędziego SN na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o KRS z 2017 r. nie stanowi sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, a tym samym nie gwarantuje prawa do rzetelnego procesu.

Co więcej, konsekwencją udziału w składzie orzekającym Sądu Najwyższego i wydaniu orzeczenia w przedmiocie kasacji osoby powołanej na urząd sędziego w tym Sądzie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy o KRS z 2017 r., jest wystąpienie uchybienia polegającego na nienależytej obsadzie sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. powołana wyżej i stanowiąca zasadę prawną wiążącą wszystkie składy Sądu Najwyższego uchwała z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Podkreślić przy tym należy, a to w związku wywodem obrońcy oskarżonego M. N., że o ile w wypadku sędziów sądów powszechnych i wojskowych konieczne jest wykazanie naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w konkretnych okolicznościach, to w odniesieniu do osób powołanych w tym niekonstytucyjnym trybie na urząd sędziego Sądu Najwyższego dla stwierdzenia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. czynienie tego rodzaju dodatkowych ustaleń jest zbędne (zob. pkt 1 uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. oraz pkt 2 zdanie drugie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK z 2022 r., z. 6, poz. 22). W związku z tym oczywistym jest, że każda osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego, która uzyskała nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po dniu 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo Sąd Najwyższy z jej udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

W tym stanie rzeczy tylko wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w niniejszej sprawie pozwoli zapobiec wydaniu orzeczenia przez sąd nienależycie obsadzony, a jednocześnie zapobiegnie też realnym konsekwencjom finansowym dla Skarbu Państwa w wypadku wniesienia skargi do ETPCz, która – wobec utrwalonej linii orzeczniczej tego Trybunału – z wysokim prawdopodobieństwem może okazać się skuteczną.

Uwzględniając całokształt rozważań poczynionych w niniejszym uzasadnieniu postanowiono jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]